

Els punts foscos de la televisió gallega

La televisió gallega començarà a emetre regularment —tres hores diàries— el dia u de setembre, amb una cobertura tècnica que deixarà molts buits encara, malgrat l'optimisme oficial. Les jornades del 24 i el 25 de juliol —Dia da Pátria Galega— van oferir l'avanç d'una estructura que naix amb moltes irregularitats

Temps enrere, el setmanari gallec *A Nosa Terra* va titular un reportatge sobre el treball de la RTVE a Galícia d'aquesta manera: «TVG, de Pena», fent un joc de paraules amb el cognom del director, Eugenio Pena. D'aleshores ençà, tot segueix pitjor, i ara el govern autònom intenta seguir aquest exemple, a la recerca de la seua parcel·la de poder comunicacional, amb el funcionament d'un tercer canal que començà les proves d'emissió dimecres dia 24 de juliol.

Parlar de l'ens Rádio Televisión Galiza només ens obligaria a no poder extraure les conseqüències de la situació actual dels mitjans de comunicació en aquest país. Caldrà, doncs, anar per parts.

El centre «regional» de RTVE a Galícia ha passat, des de la creació, deu fer uns deu anys, per quatre fases. La primera, amb Marinas de director, es defineix per l'entrada de joves professionals compromesos amb el país. La segona, la d'Eugenio Pena, va ser la més llarga i la pitjor, fins ara, de les quatre: no només l'idioma gallec va ser-ne apartat, sinó que els programes informatius mancaven totalment d'interès i es limitaven, moltes

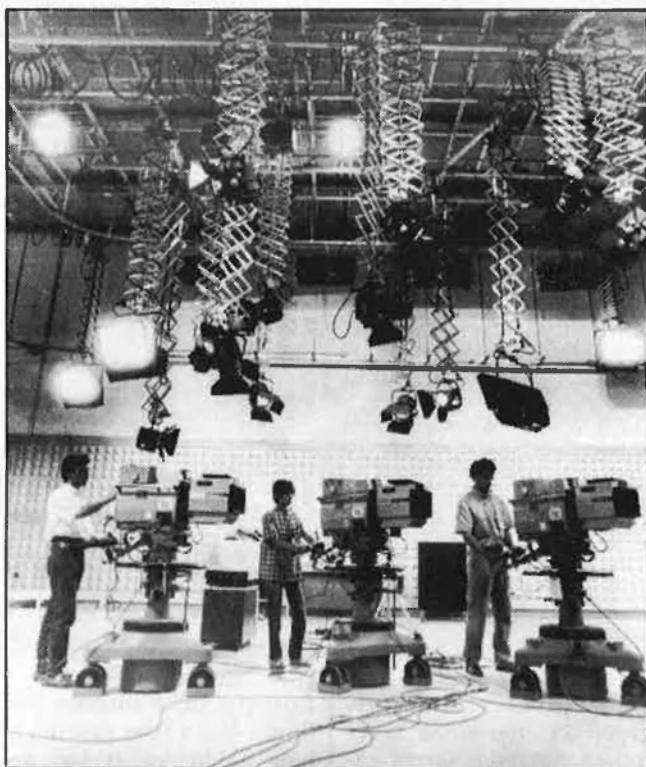
vegades, a ser una lectura dels diaris del matí.

Després de Pena hi arribà Alexandre Cribeiro, galleguista (li agrada de definir-se com a nacionalista), lligat al grup Brais Pinto —grup literari de final dels anys cinquanta i dels primers seixanta, que va començar un nou renaixement en la literatura i la cultura gallegues, sense oblidar la política—, i tot va canviar.

Una programació diferent

En els primers moments, Alexandre Cribeiro es va veure obligat a mantenir l'estructura anterior. Als pocs mesos, la programació va fer un gir: d'una hora i mitja van passar a fer-ne tres; d'un programa informatiu esportiu, el dilluns, van passar a fer programes sectorials setmanals de mitja hora de durada, que tractaven temes de pesca, agricultura, cultura, teatre... Per primera vegada, *es pensava en gallec*.

I va arribar el dia de l'arribada de les restes mortals d'Alfonso Daniel Rodríguez Castelao, el principal teòric del nacionalisme gallec. Les càmeres de Cribeiro no van perdonar cap fotograma: tota la càrrega policial contra nacionalistes que es mani-

Estudis del Centre i aspecte exterior de les instal·lacions

/ Manuel Blanco Rey

festaven contra la manobra del Parlament gallec i la Xunta va ser rodada, mentre se sentia —en la veu de la locutora— alguns textos del polític Castelao sobre Galícia com a nació i la necessitat de la independència d'Espanya. La transmissió era en directe, i les càmeres no van dirigir els objectius cap a la llotja, com en els vells par-

gatiús. Mitja hora de *magazin* (flux a consciència) i mitja més de notícies. En les instal·lacions no hi ha cap «comissari polític», però el telèfon funciona d'allò més bé i no per a obligar, com en els temps de Cribeiro, sinó, simplement, per a indicar.

Entre els treballadors de la casa hi ha descontentament. Saben que van cap

ja es pot imaginar: allò que no havia aconseguit l'Estat espanyol durant cinc-cents anys, trencar l'estructura interna del gallec, ho podia aconseguir RTVG en uns pocs mesos.

Afortunadament, l'audiència deu limitar-se als despatxos oficials. La programació és fluixa, massa institucional, o, millor, massa «del govern». El

això li van dir, encara que el fet que està lligat al nacionalisme moderat (PSG-EG), pel qual va ser regidor a Santiago de Compostela, n'era la causa real. La totalitat de les proves es dirigien a conèixer la docilitat dels aspirants, abans que saber-ne les aptituds.

El resultat va ser que hagueren de buscar gent no-

Estudis i redacció de la ràdio autonòmica

/ Manuel Blanco Rey

tits de futbol. Als pocs mesos, van obligar Cribeiro a deixar el seu lloc a un home més fidel a l'aparell del PSOE, Orestes Vara.

El foc i les brases

Si la programació del poeta Cribeiro tenia defectes era per l'escassetat evident de mitjans i personal. La programació de Vara és dolenta perquè no dóna més de si: el dia que van estrenar una secció en el que avui és el *magazin* «Galizia oxe» («Galícia avui»), en la qual actuen orquestres i grups gallecs, un conjunt del Ferrol es va marcar una cançó en anglés que va fer tremolar les estructures del vell Pazo de Raxoi, en el qual hi ha, de prestat, les instal·lacions de RTVE a Galícia.

S'acabaren les tres hores de programació, els programes culturals i els divul-

arrere i, professionalment, perden prestigi. Però només una nota serà prou per a saber com funciona a Galícia la sucursal del Ministeri de Propaganda del PSOE: si els tècnics ixen a treballar en l'única unitat mòbil que tenen, els estudis es queden en quadre.

La ràdio autonòmica

Al principi hi havia una certa expectativa: això de poder sentir una emissora les vint-i-quatre hores del dia en el nostre idioma, digués el que digués, treballassen com treballassen, no era mala cosa. Però, aua des.

D'entrada, tenien una cançoneta publicitària pròpia que era (ja l'han corregida bastant) coenta, ridícula i xava, per no enumerar-ne més qualificatius. Els gallegoparlants eren espanyolpensants, i, el resultat,

magazin dels matins ha vist com el cantant líric Antón de Santiago, llogat per a la faena de locutor, era desplaçat d'aquest lloc perquè no sabia ni fer un guió. I és que la gent que hi entrà era ben bé una broma.

Una empresa que va posar un anunci en la premsa, sense citar a quin lloc anirien els seleccionats de les proves, va fer-ne la tria, i encara no havia estat aprovada la Llei de Creació de la Companyia de RTV de Galizia. Entre les preguntes, n'hi havia una en què calia assenyalar quines eren les dictadures d'Amèrica. Si l'aspirant oblidava Cuba i Nicaragua, fora. I fora va quedar també un periodista que domina cinc idiomes i hi té una gran experiència, només perquè tenia quasi quaranta anys, o, almenys,

va, sense mirar-ne la ideologia, perquè l'audiència no s'alçava ni amb una grua. Joves com Carme D. Ares (ex-RNE, es-EFE) o Alicia Buyo (ex-SER) van haver de ser contractades per millorar l'emissora.

Potser el mal resultat de l'emissora pel que fa a l'audiència ha determinat, juntament amb la imminència de les eleccions, l'engemament a corre-cuita de l'emissora de televisió. La programació de la ràdio, que emet en FM, s'assembla d'allò més a un programa de festes de poble o a l'especial d'aquestes mateixes festes publicat en el diari provincial i on cada personatge conegut de la localitat fa un recital de les seues virtuts capant pollastres o en la confecció de nans i gegants.

RTVG

En primer lloc, la RTVG

/ Manuel Blanco Rey
Luis Losada, director general de RTVG

hauria de respectar el pluralisme polític, religiós, social, cultural i lingüístic. La ràdio, això, ho fa prou bé: a les dotze en punt del migdia dona l'*Angelus* catòlic, i les altres religions que s'ho facen com puguem. Amb la televisió podem esperar alguna cosa semblant.

La Llei de Creació de la RTVG, d'11 de juliol de l'any passat, és el millor exemple de la xerrameca buida en defensa de la llibertat d'expressió. O la millor manera de defensar que només alguns hi accedesquen.

Segons aquest text, el consell d'administració ha de ser compost per dotze membres triats per dos terços del Parlament cada legislatura, entre professionals d'«acreditat prestigi professional»... No diu, però, de què han de ser professionals.

El control polític, atés l'article 20.3 de la Constitució espanyola, aplicada a l'estatut gallec, és fàcil: el consell d'administració és l'encarregat de determinar semestralment el percentatge d'hores de programa-

«La informació de RTVG, de segur, serà mediatitzada»

ció destinades als grups polítics i socials significatius. Ells s'ho fan i ells s'ho mengen, tot això de «grups polítics i socials significatius».

Perquè tot quede ben nugat hi ha el consell assessor, compost de la següent pluralista forma: tres vocals de cada empresa, elegits pels treballadors (i ja hem vist els filtres per a entrar-hi); tres vocals nomenats per la Xunta (és a dir, tres AP); un vocal del Consello da Cultura Galega (algun descafeïnat); un vocal de la Universitat (un PSOE); un vocal periodista triat pel Parlament (un altre AP), i un representant de cada diputació (tres AP i 1 CG). Comptat i debatut, tot nugat i ben nugat, amb l'única funció d'emetre dictàmens quan els sol·licite el consell d'administració, pel que fa a les competències sobre la programació.

Pobre idioma nostre

L'abans esmentat punt d l'article 16, que parla de pluralisme, fa una referència a la diversitat lingüística. O siga, segons això, cal respectar-la. Això és, en unes altres paraules, una declaració de guerra de bilingüisme.

Això no fa por a Luis Losada, director general de RTVG, el qual, en una roda de premsa recent, declarava que els seus professionals havien estat formats a Galícia i no a França, com en el cas de la TV3 de la Generalitat catalana. Si algú llegeix açò sense saber-ne gran cosa, fet més que probable en la desinformada societat ru-

ral gallega, podria pensar-se que ací funcionen una pila de canals i que n'han triat els millors professionals.

Però la realitat, segons sembla, és que només Manuel Rivas, poeta i periodista, ha realitzat treballs per a televisió, com a corresponsal de RTVE a Galícia, a la Corunya. N'hi ha alguns de la ràdio, i de la majoria només es pot dir que el citat Rivas és el qui parla correctament el gallec. I això, pel que fa als periodistes; dels locutors, encara no en sabem res.

No és només l'idioma, també hi ha la cultura. N'és un exemple el fet que en les previsions immediates confessades per Luis Losada hi haurà la projecció de sèries nord-americanes, començant per *Magnum* i *Dallas*, aquesta darrera, segons el director, comprada per «captar audiència». Damunt, algunes pel·lícules espanyoles no seran doblades «per falta d'empreses de doblatge» o, és més probable, per no haver-hi temps material de fer-ho per a engegar la televisió autonòmica abans de les eleccions de final d'any.

Finalment, hi ha un veritable interès per veure la sèrie brasilera «A escrava Isaura» que obligaria a sentir-la en aquell semidiàlecte (per dir-ne alguna cosa que ens en done alguna idea) del gallec, contra la normativa del qual hi ha la Xunta, o bé en espanyol, que seria una aberració de les més grans. ¡Això sí!, tota la programació pròpia, en gallec. I després descobriran la Mediterrània.

¿Quina informació?

Per a la inauguració del dia 24 de juliol es va transmetre la cerimònia de l'acte inaugural, una actuació del Ballet Galego Rey Viana, el curt *Mamasunción* i els focs artificials en honor a l'apòstol Santiago. Per al dia 25, més apòstol, amb l'ofrena al sant, presentada pel delegat del govern central a Galícia, doctor García Sabell; una pel·lícula per a xiquets i, després, uns capítols pilots de les sèries esmentades.

Ningú no va dir res de l'esdeveniment que aquesta data significa des que els primers nacionalistes del segle XX van instituir el 25 de juliol com a Dia da Pátria Galega. I és que els del Bloque Nacionalista Galego es van il·lusionar a dur més gent que cap altre any a la seua manifestació, i no se'ls podia donar espai i propaganda gratuïta per la cara.

La informació, de segur, serà mediatitzada. Aquesta seguretat, la provoca el fet que Lois Caeiro és el cap dels informatius, anteriorment cap de premsa de la Xunta, amb despatx molt prop de Fernández Albor, president del govern autonòmic gallec. Cadascú pot pensar-ne el que vulga, però són massa coincidències.

Des dels 25 de juliol fins a l'1 de setembre, la programació només serà estudiada per damunt, encara que el director general ha assegurat que cada dia mantindrà alguna cosa en antena. Des d'aquest dia s'emetràn tres hores diàries. Si fem cas de l'avanç, per a la informació hi haurà molts minuts, junt amb una telenovel·la i una pel·lícula de cine; n'han contractat ja vint-i-tres, a més de les sèries americanes.